

ШЛЯХ ПЕРЕМОГИ

Всеукраїнський тижневик • виходить з 1954 р.

42 (2939) • 20 жовтня 2010 р.

«РУСЬКИЙ МІР» ЯК СУЧАСНА ІМПЕРСЬКА ІДЕОЛОГІЯ РОСІЇ

Розпад Радянського Союзу — констатують політологи і на Сході, і на Заході — був закономірним кінцем, неодмінною долею всіх імперій, які існували за будь-яких часів. Світові глобалізаційні процеси, що наприкінці ХХ і особливо на початку ХХІ століття істотно посилюються, лише прискорили його, стали каталізатором та

надали незворотного характеру. Після проголошення незалежності Росії (цікаво знати від кого; невже від тих п'ятнадцяти республік Радянського Союзу, які самі були залежні від неї?) настав час правління Єльцина. На тлі руїн СРСР на пострадянському просторі вона спочатку демонструвала деяку розгубленість, незграбність, нерішучість та зміну політики Кремля, відносно «пом'якшення» та позірну благодущність «старшого брата» до відцентрових процесів на теренах померлої імперії, а звідси — й помірну (я б сказав дещо вимушену) демократію.

Імперія, яка розпалась, ще не виробила нової стратегії і тактики щодо процесів, які відбувались на просторах неозорого СРСР. Саме цим і пояснюється послаблення тиску та зменшення залежності від метрополії пострадянських республік — далі незалежних держав. Рівень самостійності в нових утвореннях, безумовно, був різний: у кого в меншому, у кого в більшому обсязі і вимірі, а у декого — й чисто декларативному — це, на мою думку, певним чином стосувалося й України.

Прихід до влади в Росії Путіна, призначеного Єльциним немовби легітимним спадкоємцем російського трону (що саме по собі вже тоді свідчило про тяглість традицій царизму та радянщини на спадковість влади «помазаника Божого»), закінчив період позірної декларативно-демократичного ставлення до так званого параду суверенітетів — проголошення незалежності колишніми республіками Радянського Союзу. Період розгубленості в Росії минув остаточно з оприлюдненням новим президентом програми дій та структурованих змін у владі: вона дедалі більше зосереджувалася в руках силових структур під патріотичними гаслами наведення порядку, «підняття Росії з колін» для «змиття» з обличчя держави сорому за поразку в «холодній війні», «побудову керованої демократії», трансформації суспільства, проведення економічних реформ (які фактично не розпочалися й до цього часу). І найголовніше, відновився процес «собіранія руських земель» у межах старої імперії — СРСР.

➔ На стор. 2

«Лохотрон» по-російськи

Саме таким неоконкретним означенням довелося зобразити свої скупі враження після відвідин презентації Всеукраїнського благочинного фонду «Російсько-українське співробітництво», яка відбулась в агентстві УНІАН 12 жовтня у вигляді прес-конференції. Організаторами цього «лохотрону», тобто «лохотронщиками», були, зокрема, Володимир Карасьов — співголова якоїсь там експертної ради при комітеті Держдуми РФ із питань економічної політики та підприємництва, Юрій Болдирєв — нардеп Верховної Ради України від Партії регіонів та Олесь Бузина.

На початку презентації було гучно оголошено, що вищезгаданий фонд у Мін'юсті України нарешті зареєстровано. Потім присутнім журналістам у запису прокрутили відеозвернення голови комітету Держдуми РФ із питань економічної політики та підприємництва Євгена Фьодорова, автора пріснопам'ятної програми «Єдине государство», яку він надіслав на розгляд депутатам Верховної Ради України щойно після інавгурації Януковича. У своєму відеозверненні Фьодоров благословив фонд на великі звершення в питанні подальшого розширення російсько-українського економічного співробітництва, у висліді чого неодмінно постане довгоочікуваний слов'янський союз держав під егідою РФ. Ось так.

«Ми привнесемо з собою небачені дотепер інвестиції та піднімомо нарешті багатостраждальну українську економіку», — говорили промовці. Їхній погляд на майбутнє був приблизно таким: «Українцям не варто буде від'їжджати за кордон на заробітки, бо ми створимо більш ніж достатньо робочих місць, а безробіття стане пережитком минулого самостійництва. Кляті американці вкупі з європейцями ще позаздять таким досягненням. А поляки ще й попросяться до нашого слов'янського союзу». Вони, мовляв, уже хотять, їх просто стримують. Хто? Звісно, кляті американці та реакційна польська влада, як наголошували виступаючі.

Не оминули «лохотронщики» питання духовності та культури. «Забезпечимо усіляке сприяння нашій материнській Російській православної церкві та її доньці під назвою УПЦ МП», — постановив один з них. «Патріарха Кирила ми посадимо в Києві, який повинен стати духовною столицею новітнього союзу. А культурною столицею нехай стане Одеса», — запропонував інший. Після регату та ще декількох подібних пропозицій здалося, що презентація взагалі виходить з-під омофору здорового глузду та перетворюється на зібрання чеховської палати № 6.

Нарешті настала черга журналістів. Цікавим було запитання однієї пані, яка повідала історію з рейдерським захопленням молочного підприємства «Галактон», скоєного однією російською бізнес-структурою. «То що ж, — питає пані, — оце й є ваше «розширення російсько-українського економічного співробітництва?» «Про що Ви кажете, — відмахуючись відповідає один із «лохотронщиків». — Якесь там молочне підприємство, то є не наш калібр. Зараз ми говоримо про більш потужні підприємства або цілі галузі. А з рейдерством потрібно боротись», — з усмішкою на вустах закінчив він свою відповідь. Інший журналіст хотів дізнатись, чому панове-інвестори не бажають вкладати кошти в випалені літніми пожежами російські села, але адекватної відповіді не дочекався.

Загалом презентований проект діяльності Всеукраїнського благочинного фонду «Російсько-українське співробітництво» автору статті нагадав проект конгеніального комбінатора Остапа Бендера під назвою «Нью-Васюки». До глибини своїх кишень люблячі Україну функціонери з ПР уже не вперше запрошують в Україну російських «лохотронщиків». Ті в свою чергу безперешкодно «тирять» українські підприємства, або цілі галузі, обіцяючи нам світле майбутнє, яке вони малюють у триколірових тонах. А пересічні українці тим часом як від'їжджали за кордон на заробітки, так і продовжують від'їжджати.

Володимир МАНЬКО

«Шлях Перемоги» — газета, що захищає українські інтереси!

«Шлях Перемоги» — це громадсько-політичний тижневик, офіційний друкований орган Організації Українських Націоналістів (бандерівців), перший номер якого вийшов у Мюнхені 28 лютого 1954 р.

В умовах реальної геополітичної загрози з боку Росії, внутрішніх викликів національній безпеці «Шлях Перемоги» здійснює інформування українців і в Україні, і за кордоном про суть і першопричини цих небезпечних процесів, подає думки відомих експертів, суспільно-політичних діячів, журналістів із цих питань, сприяє донесенню історичної правди про український визвольний рух.

Зараз газета є одним із важливих захисних «форпостів» України в інформаційній війні з московським Кремлем.

Передплатний індекс — 30504

Вартість передплати на рік — 74 грн. 28 коп.
(без урахування вартості приймання передплати в поштовому відділенні)

Передплатуйте, поширюйте, підтримуйте «Шлях Перемоги» — газету для українців!

«РУСЬКИЙ МІР»

ЯК СУЧАСНА ІМПЕРСЬКА ІДЕОЛОГІЯ РОСІЇ

Сі стор. 1

Варто зазначити, що скільки існує Московія — Росія, стільки ж існує цей процес «збирання» (точніше загарбання та відбирання у слабших) окремих земель. Сьогодні це освячується православ'ям, тобто проводиться під егідою «збирання» православного «русского міра». Про це дуже багато говориться у російській і — рефреном — у західній пресі. Україна, під дією нинішніх політичних обставин, керована новою владою, теж знаходиться під магічною дією ідеології створення «русского міра». Цей факт засвідчив останній візит в Україну патріарха Кірила, якого тут приймали на найвищому державному рівні (навіть вище, ніж Константинопольського патріарха Варфоломея). І це зрозуміло...

З приходом до влади нового президента Росії змінилося (різко посилюється) ставлення РФ до світу — з'явилося прагнення до експансії та своєї глобальної присутності скрізь під гаслом боротьби з домінуванням у світі американської однополярності (відома промова Путіна про багатополарність сучасного світу). З однією, але суттєвою відмінністю — експансія США базується на потужному економічно-науковому потенціалі та демократії, а Росії — на пригнобленні національних проявів, ксенофобії, обмеженні демократичних свобод, гонці озброєння, його продажу та побудові економіки в основному на експорті сировини. Проголошуючи багатополарність нинішнього світу, Путін, безумовно, одним із його полюсів вважав Росію. Але світові глобалізаційні процеси засвідчили, що сьогодні світ фактично не двополярний (Америка — Росія), а швидше трьохполярний. Як засвідчив саміт ООН 2009 року у Копенгагені про зміни клімату у світі, вісімка провідних країн світу (G-8), яка свого часу трансформувалася в G-20, сьогодні «...фактично відходить у небуття, зараз говорять про двох ключових гравців: США та Китай, — та що в перспективі вже маячить трьохполярний світ у складі США, Китаю та Індії...» (Д.Най, «Проект Синдикат», «День», № 185 від 13 жовтня ц. р.). Як бачимо, в цьому трикутнику відсутня Росія — та Росія, яка сьогодні щоденно, нав'язливо «рекомендує» світові керувати ним (і перш за все через «русский мір»). Даремно, що підстав для цього у неї стає дедалі менше і в основному вони побудовані на енергошантажі Європи. І хоч цим інструментарієм Росія користується надивовижу досконало і поки що ефективно, час такої стратегії відходить у минуле. Сьогодні на порядку денному світового розвитку — наука і нанотехнології, чим Росія зі своєю нерформованою сировинною економікою, з роздутим бюрократичним апаратом явно похвалитися не може...

Розробка новітніх родовищ нафти та газу в Сибіру, зростаючі обсяги продажу цієї безцінної сировини, «чорної крові» сучасної індустрії, без переробки на примітивно-сировинному рівні та світова енергетична криза сприяли величезному притоку в Росію нафтодоларів. Перерозподіл державної власності (з приходом до влади Путіна) та концентрація капіталу спричинили негайну появу в країні мультимільйонерів та мільярдів (за темпами зростання їхньої кількості Росія сьогодні посідає перше місце у світі). Якщо Арабські Емірати, які теж купаються в нафтодоларах, спрямували приток фінансів на реформування економіки, на розвиток і втілення передових технологій, на підвищення рівня життя громадян, то в Росії все закінчилося великою банальною говорильнею про реформи (як і в Україні сьогодні) та добрим побажаннями. Прірва між блискучим центром і російською провінцією тільки поглиблюється. Тож як не закликав Медведев у відомій своїй статті

«Росія, вперед!» на вимогу часу до реформ та стратегічних перетворень хворої економіки держави, вона сьогодні так і залишається кульгавою. І це не говорячи про те, що вона і далі є (з наростаючим ефектом) сировинним додатком Заходу, а сьогодні — дедалі більше і Китаю.

Про сучасну Росію у світі є стійке уявлення як про поліцейську державу з нерформованою неринковою економікою, де згорнуті всі демократичні засади, починаючи від свободи слова і зібрань (хоч і задекларованих Конституцією), як про державу, що стрімко спадає і вмирає. Вірний супутник Росії, сьогоднішній її сателіт Україна, очолювана Партією регіонів, бадьоро марширує в кільватері колони розрекламованих псевдореформ «старшого брата». Державотворча політика в Україні дедалі більше набирає рис «керованої демократії» північної медведевсько-путінської сусідки.

Сьогодні нарастає політично-економічний тиск Росії на Україну. Створення «дуумвірату» правління лише змінило акценти і додало демократії такого собі камуфляжного декоративного флеру. Відновлення новітньої імперії в межах Радянського Союзу — створення зони простору «русского міра» (читай зони впливу) — це саме та політична і релігійна фішка, яку сьогодні взяла на озброєння Москва. Все-таки яке багатомірне значення має це поняття — «зона». Коли ми здихаємося і відречемося від нього: зони впливу, зони відпочинку, тюремної зони, зони вільної торгівлі тощо? Сьогодні зона «русского міра» настійливо нав'язується православному світові з наростаючою силою. Мета російської церкви і Росії єдині — підкорення світу. Тут вчасно нагодилися смерть патріарха Алексія і прихід до православного керма нового патріарха Кірила (в миру Гундяєва). Новий патріарх — відносно молодий, енергійний, амбіційний, сповнений сил для боротьби за відновлення «поруганної православної честі» та поширення зони впливу православ'я під егідою «русского міра». Пророчі слова комуністичного гімну: «Ми наш, ми новий мір построїм...» (всі ми пам'ятаємо його) — можна перефразувати: «Ми наш, ми руський мір построїм...» — і це буде цілком відповідати сьогоднішнім реаліям взаємовідносин Росії з країнами пострадянського простору. Фактично сучасне православ'я в Росії, очолюване патріархом Кірилом, наслідує віковичний взаємозв'язок із державою (один із наріжних трьох каменів: самодержавіє, православіє, народність), виконує не душпастирську духовну місію, а швидше є знаряддям нестримної російської експансії на Захід і перш за все в країні колишнього СРСР. Адже ще з часів Івана III вважалося, що Москва — не держава, не територія, не народ, а феномен, покликаний об'єднувати світове православ'я. Що ж, ця теза повністю узгоджується з сучасною воєнною доктриною Росії про захист російських громадян у всьому світі, з нанесенням у разі необхідності превентивних ударів (навіть ядерних). Прихильники цієї теорії пихато заявляють: «Де я, там і Росія», — а священник Гундяєв втовкмачує нам, «хохлам неразумним», що найвища ідея — «створення русского міра». Певним чином ця імперська концепція експансії ревно втілюється Росією багато століть поспіль, її тяглість не переривалася, а лише змінювала форми. Так за радянських часів нас виховували на принципах створення нової історичної спільноти — радянського народу, тобто такого собі народу без історичного та національного коріння; нам розповідали, що значення має тільки класове походження тощо. Сьогоднішня концепція «русского міра», поширювана Росією у світі, свідомо обмежується трьома наро-

дами: росіянами, українцями та білорусами, які нібито мають спільний корінь — звичайно ж Північно-Східну Русь (читай Росію). А чехи, словаки, болгары, поляки, словени вже й не слов'яни? І нікого не хвилює, що коли про «старшого брата» в Європі (Моксель, Московію, Росію) ще й гадки не мали, Білорусь та Україна вже були складовою частиною християнської Європи. А щодо православ'я та Московського патріаршества, то всьому світові відомо, що Московія добилася цього обманом, залякуванням та підкупом Константинопольського патріарха і що сто п'ятдесят років це патріаршество не визнавалося Європою.

Пересічному громадянину — чи українцю, чи білорусу — може здатися дивним, чому сьогоднішній Росії так важливо, щоб їхні країни, а особливо Україна, увійшли в новітню імперію «русского міра», перетворилися на сателітів у світовій геополітичній боротьбі росіян. А й справді, якщо це відбудеться, то тоді Росії буде непотрібно визнавати, що українці — давній народ, що вони мають власну історію, територію, державу, мову, самобутню культуру, внутрішню і зовнішню самостійну політику, набагато давнішу від історії «старшого брата», що Києву понад 1500 років, а Москві лишень 800 — і то з припискою 150 років, за свідченням видатного російського археолога і етнографа графа С.О. Уварова. Це саме завдяки його археологічним розкопкам всьому світові було доведено, що ніякого «перетекання славянства» в XIII столітті під час татаро-монгольської навали (за Карамзіним та Погодіним) з Малоросії до Великої Росії НЕ БУЛО, і що з XIII по XVII століття між Московською і Київською державами не існувало жодних стосунків тощо (В.Белинский, «Страна Моксель или открытие Велико-россии»). Подібна концепція була розроблена (починаючи від Катерини II) з єдиною метою — створення думки в Європі про спадкоємництво Росією історії Київської Русі і православ'я. Ну ніяк не хоче країна Моксель — Московія — Росія визнати свою справжню історичну спадковість від угро-фінських племен та Золотої Орди. Бо після подібного визнання Росії буде дуже важко називати себе імперією і Третім Римом. Тому адепти УПЦ МП проповідують з амвонів і навчають свою паству, що «...молитву українською мовою Бог не чує» (А.Окара, «Геополітичний товар», «День», № 172-173 від 24-25.09.2010 р.). Пан Андрій ставить питання: «...Що таке «русскость», довкола якої вибудовуються подібні доктрини? Етнічність? Етика? Метафізика? Есхатологія? Культурно-мовна ідентичність? Геополітика?». На мій погляд, саме геополітика є визначальним і головним елементом у всіх цих доктринах, у тому числі й в сучасній доктрині «русского міра». Андрій Окара цілком слушно робить висновки з новітніх досліджень у цьому напрямку: «Це пошук універсальної східно-слов'янської ідентичності, завдання формується як пошук нового цивілізаційного чи світобудівного проекту». Ну і, звичайно ж, з центром... у Москві. Тож «...будь-яка розмова про «русский мір» закінчується завжди однаково і цілком передбачувано: врешті-решт, виявляється, що «русский мір» — це місце існування великоруського етносу (тих, кого в радянських паспортах називали росіянами...)). Тож і виявляється, як констатує пан Андрій, «...що ні для українськомовних українців, ні для білоруськомовних білорусів у цій спільноті просто немає місця! Точніше, воно є — бути «плем'ям, яке співає і танцює типу ансамблю «Песняры» (та Вірської — М.Ф.) — такими невеликими релігійними групами, які своїм існуванням начебто доводять універсальність і вічність «русского міра».

Тому не втомлювалися (переконаний, і не втомляться ніколи) горе-історики і

політологи на зразок Дугіна з апологією євразійства, що Україну й Білорусь з їхньою історією та «іспорченними руськими язиками» придумали вороги Росії, які у світі чомусь (?) щодня збільшуються в геометричній прогресії (на переконання кремленологів). Тож і перетворилася в класичне визначення сьогодні загальновідома цитата: «Демократія Росії закінчується там, де починається розмова про свободу України».

Москвоцентризм новітньої теорії «русского міра» настільки очевидний, що його в сучасному світі й не розглядають інакше як спосіб повернути історію назад з гегемонією однієї нації «русских» на просторах колишнього Радянського Союзу. І дарма, що у світі для визначення нації і національності є іменники: німець, француз, поляк, англієць тощо. А от вони... «русские». Тож що воно за нація така, яка називає себе прикметником? Та дивуватися немає чому, бо для завоювання і підкорення світу всі засоби гарні, навіть такі словесні вивертки. Дарма, що у світі дедалі більше піддають обструкції все «русское» як джерело низькопробності, жорстокості, загарбництва, безкультур'я, ксенофобії, корупції та новітньої світопоглинаючої мафії...

Ейфорії та відвертому екстазу нової української влади щодо відновлення ніби порушених попередніми очільниками «віковичних дружніх стосунків з братньою Росією» сьогодні, здається, приходить кінець. Схоже, що навіть на Банковій дедалі більше переконуються і розуміють, що якість відносин із Росією аж ніяк не залежить від якості і прихильності до неї будь-якої української влади. Про ці факти свідчать уже трохи підзабуті (за Тимошенко — Ющенка) економічні війни — сьогодні Росія знову обмежила ввезення м'ясних та молочних продуктів та не бажає йти назустріч Україні в зниженні ціни на газ (!). Широко розрекламоване владою «зниження» на третину ціни на газ Росією за продовження перебування ЧФ Росії в Криму до 2042 року (а можливо, й назавжди) насправді було блефом, шулерством та відвертим обманом народу, щоб закамфлювати безпрецедентні злочинні харківські угоди. Радіти цій «знижці» на газ можуть тільки Ахметов, Коломойський, Бойко та інші володарі «заводів і пароходів». Якщо Європа сьогодні постійно розробляє програми з розробки альтернативних видів енергії, щоб зменшити свою енергозалежність від Росії, то Україна, навпаки, підсідає на газову голку, збільшуючи споживання і стаючи таким чином невідворотно залежною від російського газу.

Сьогодні Україна відчуває шалений тиск з боку Росії через своє входження останньої до ЄС, а у військовій частині — до ОДКБ. Важелів тиску на нинішню владу України у Росії не бракує, і користується вона ними винятково ефективно. Нинішня кампанія за створення «русского міра» лише один із засобів ідеологічного і релігійного впливу та навернення України і країн колишнього СРСР до новітньої імперії.

І справді, як пише А.Окара у своїй згаданій вище статті, «...над прекрасною і світлою мрією «русский мір», яка тягнеться всією Руссю Великою, а також Малою, Білою, Зеленою, Блакитною, Жовтою, Червоною, Новою, Поморською і навіть Приазовською, сяють не золоті куполи Святої Русі і навіть не рубінові зірки на баштах. Тому в просторі сучасних ідеологій «русский мір» — реальність ну дуже далека від Небесного Єрусалима, зате така, що перебуває зовсім поряд із «Росією, яка встає з колін», з «суверенною демократією» і «енергетичною наддержавою». Краще не скажеш...

Михайло ФАЛАГАШВІЛІ,
Ірпінь

УРОЧИСТІ ЗБОРИ КИЇВСЬКОГО КРАЙОВОГО БРАТСТВА ОУН-УПА

14 жовтня в залі Центру національного відродження імені Степана Бандери урочисто вітали ветеранів УПА Ореста Васкула, Михайла Стуса, Теодора Дячуна, Степана Бабія, Ярослава Войтовича та інших.

Ігор з УАПЦ. Голова Київського крайового Братства ОУН-УПА пан Орест Васкул привітав усіх із 68-ю річницею створення УПА. Михайло Стус зачитав Декалог і Присягу воювача УПА.

Олена Білозерська
bilozerska.livejournal.com

Урочисті збори почалися з молитви, яку очолили отець Сергій і отець Далі назвали поіменно провідників ОУН і командирів УПА – у хроно-

Олена Білозерська
bilozerska.livejournal.com

логічному порядку їхньої загибелі, і на честь кожного символічно поклали у глекчик квітку.

Члени Білоцерківської станиці Братства воювачів УПА співали повстанські пісні «Гей там, на півночі Волині» та інші, складені народом (доречно зазначивши, що про НКВДистів народ чомусь пісні не складав).

Наприкінці офіційної частини відбулося нагородження грамотами від Київського крайового Братства ОУН-УПА

Завершилося усе виконанням державного гімну.

Вічна пам'ять і вічна слава Героям!

Олена БіЛОЗЕРСЬКА

Вшанування героїв УПА

У Сумах

На свято Покрови Божої Матері сумчани вшанували борців за волю і незалежність України смолоскипною ходою від Воскресенської церкви до меморіальної дошки керівникові обласного Проводу ОУН Семенові Сапуну та членам націоналістичного підпілля, закатованим гестапівцями.

Дорогою учасники багатолюдної смолоскипної ходи вигукували гасла «Бандера – наш герой, Покрова – наше свято!», «Слава Україні – Героям слава!». Попереду дівчата несли розгорнутий прапор України, а за ним червоно-чорний стяг ОУН, з яким йшли на смерть українці, здобуваючи в запеклих боях нашу незалежність.

Прибувши на призначене місце і сформувавши живе коло, виступали небайдужі молоді люди, висловлюючи свої думки з нагоди свята. Завершилася акція виконанням гімну України.

Оксана РОМАНЕНКО

(с) Олена Білозерська
bilozerska.livejournal.com

У Полтаві

Як пояснив організатор акції вшанування УПА в Полтаві Андрій Олійник, «Незалежна хода» (саме так називався захід) – це не акція якоїсь політичної партії чи організації. На акцію збиралася молодь, яка незалежно від своїх політичних переконань хоче висловити повагу до живих і загиблих воювачів Української Повстанської Армії. Справді, побачити

жодного прапора якоїсь із політичних сил нам не вдалося. Натомість у вечірньому небі майоріли синьо-жовті українські, полтавські та червоно-чорні націоналістичні стяги.

Масова хода розпочалася 14 жовтня о 19-й годині вечора коло Білої альтанки. Пройшовши під акомпанемент барабану та гучних закликів типу «Слава Україні!» та «Смерть ворогам!», національно свідомою молоддю зупинилася біля пам'ятного знаку «Загиблим українським козакам», де

було проспівано державний гімн. Загиблих воювачів УПА демонстранти вшанували хвилиною мовчання та символічним Тризубом, викладеним із запалених свічок.

«Полтавщина»

У Харкові

У день Покрови Пресвятої Богородиці український Харків вшановував пам'ять воїнів Української Повстанської Армії. Після вечірні, якою почалися святкові

богослужіння, увечері 13 жовтня 2010 р. патріотичні організації Харкова провели меморіальні заходи біля пам'ятного знаку воїнам УПА на старому харківському цвинтарі, перетвореному на «Молодіжний парк». Архієпископ Ігор (Ісиченко) та настоятель Свято-Дмитрівської парафії м. Харкова прот. Віталій Зубак (Харківсько-Полтавська єпархія УАПЦ) відправили панахиду за воїнами УПА, після чого архієпископ Ігор виголосив проповідь. У виконанні заслуженого артиста України Олександра Гави пролунав Декалог націоналіста. Було виконано Гімн українських націоналістів. Потім відбувся жалобний мітинг, на якому виступили голова Харківської обласної організації партії «Реформи і порядок» Іван Варченко, голова Харківської обласної організації Української народної партії Василь Третьєцький, представник ВО «Свобода» Василь Білоус. Хор Свято-Дмитрівської церкви виконав повстанські пісні. Акція проходила при світлі свічок і смолоскипів.

У день свята, 14 жовтня 2010 р., після церковних богослужінь, біля пам'ятного знаку відбулась меморіальна акція культурологічного клубу «Спадщина». З благословення архієпископа Ігоря на початку акції прот. Олег Козуб, настоятель Свято-Миколаївської парафії с. Циркуни (Харківсько-Полтавська єпархія УАПЦ), відправив панахиду за героями УПА, що полягли за волю України.

Новини Харківсько-Полтавської єпархії УАПЦ

У Києві відзначили 68-му річницю створення УПА

14 жовтня у Києві патріотичні сили провели заходи з нагоди 68-ї річниці створення Української Повстанської Армії. Цей день – Свято Покрови Пресвятої Богородиці – є також днем українського козацтва, окрім того, вже декілька років порушується питання, щоб зробити цю дату Днем українського війська.

У заходах взяли участь і представники політичних партій, і низка громадських організацій, серед яких і Молодіжний Націоналістичний Конгрес. О 16-й годині від пам'ятника Тарасу Шевченку з ініціативи ВО «Свобода» розпочалася хода патріотичних сил, яка завершилася на Софійській площі урочистим мітингом, на який завітало декілька тисяч осіб. На мітингу, окрім традиційних привітань зі святом від політиків і громадських діячів, звучали також заклики стати на заваді ухваленню Верховною Радою дискримінаційного закону про мови, який фактично провокує тотальну русифікацію України.

Прес-служба КМО МНК

МНК провів показ фільму про УПА

14 жовтня до Свята української зброї, дня створення Української Повстанської Армії Молодіжний Націоналістичний Конгрес провів показ фільму «Страчені світанки» в рамках молодіжного кіноклубу.

Цей фільм, знятий режисером Сергієм Коханом у 1995 році, показує боротьбу УПА проти радянських окупантів по закінченні Другої світової війни. Окупанти та їхні поплічники жорстоко трактують українську людину, та боротьба триває. Роздратовані більшовики починають виселення українських сімей на Сибір. УПА намагається запобігти цій акції.

Перед показом фільму до глядачів звернувся історик, журналіст Сергій Пархоменко, який наголосив на актуальності цієї стрічки для нинішнього покоління. Він згадав про вислів Романа Шухевича, який в період буремної боротьби за державність якось сказав побратимам, якщо УПА і не здобуде державу, то її можуть здобути сини учасників визвольних змагань, але розбудова ляже вже на плечі онуків. Тому саме від нового, молодого покоління залежить, чи буде наша держава саме українською, чи стане на коліна перед новим окупантом.

Прес-служба КМО МНК

Ярослав РАДЕВИЧ-ВИННИЦЬКИЙ:

Ім'я Ярослава Радевича-Винницького широко знає в українському світі: оригінальний і глибокий мовознавець, блискучий публіцист, ерудований націоналог, багатолітній редактор першого незалежного українського видавництва — дрогобицької видавничої фірми «Відродження».

Кожна з книг пана Ярослава — «Мова і нація» (у співавторстві з В.Іванишиним), «Україна: від мови до нації», «Мовний етикет» — ставала у свій час інтелектуальним бестселером. Зараз автор підготував до друку чергову монографію — велику (700-сторінкову!) студію із соціолінгвістики. Редакція «ШП» розмовляє з ученим і політиком, членом науково-ідеологічного центру ім. Д.Донцова про актуальні проблеми української культури і нації непростого сьогодення.

— Як Ви бачите головні причини поразки «помаранчевого» табору в Україні?

— Причини, як завжди, об'єктивні і суб'єктивні. До перших належать ті, що не віднині становлять об'єкт нашої національної самокритики і пов'язані зі слабкими та прищепленими сторонами української ментальності й національного характеру: відсутність критичної маси людей елітарного мислення і чину, здатних ставити інтереси загалу вище за особисті тощо.

Прості люди, знаючи або інтуїтивно відчуваючи, що вороги України сильні нашою роз'єднаністю, сподівалися, що «помаранчеві» після перемоги нарешті об'єднаються в одну потужну партію. Але цього не сталося, і В.Ющенко мав усі підстави сказати лідерам мініпартій, що вони сиділи вже доросли до розуміння єдності, бо сидять у залі разом, але головами ще до такого розуміння не дійшли. Хиби українців добре відомі нашим зажерливим сусідам, і цим успішно скористалися і Петро І, Троцький, і льяководи нинішніх білоблакитних. До об'єктивних причин слід віднести й отруєння В.Ющенко — у такому стані він просто не міг нормально керувати державою, коли ж оклигав, то вже був — за новою Конституцією — другою особою в державі. Із суб'єктивних причин — на першому місці амбіції «жінки з кошою». Наслухавшись Глоби, що третім президентом має бути біла дама, вона побачила, що слова «ясновидця» справджуються: Ющенко отруєний, скоро «загнеться» — і дорога до

трону вільна. А Ющенко не помер. Хіба таке можна пробачити! Закінчилося ж усе традиційно: де двоє б'ються, там третій користає. «Наїжджали» на Ющенка й інші його «соратники» — і відверті пристосуванці та кар'єристи, і політичні слабачки, які публічно перекладали на нього провину за свою ж бездіяльність та нікчемність. Це звична практика значної частини українського політикуму, для якої понад усе не Україна, а своя кар'єра та кишенька.

— Що можуть протиставити агресивним діям нової влади проти української мови і культури патріотичні середовища, наукові інституції, інтелегенція?

— Тут не треба винаходити велосипед: у світі є чимало країн, що мають досвід боротьби за національні права: Греція, Чехія, Ізраїль, країни Прибалтики, держави Африки, Грузія тощо. Партіїці, інтелігенти, науковці мали б усе це знати. Головне ж — бути українцями, мати особисту і національну гідність, не поступатися своїми правами, йти до людей, піднімати їх на акції протесту, підтримувати українські ЗМІ, книжку, театр, допомагати українським письменникам, науковцям тощо. Гуртуватися в громадські організації, політичні партії не за сімейною традицією, симпатіями до лідера тощо, а за тим, де можна максимально використати свої сили для загального добра.

— Як би Ви оцінили рівень, особливості і тенденції розвитку української мови в сучасній художній літературі і публіцистиці?

— Бачу дві тенденції. З одного боку, культура і художнього, і публіцистичного мовлення за останні два десятиріччя помітно зросла, певною мірою позбулася російсько-радянських штампів і запозичень, якими витіснялися питомо українські слова та звороти. Доволі помітна лінія на реукраїнізацію мови, спотвореної в радянський час вівісекцією та насильницькими ін'єкціями.

Мова в текстах багатьох майстрів слова: поетів, прозаїків, публіцистів — справляє естетичне враження, звучить елегантно, вишукано, поліфонічно й водночас точно, адекватно щодо найтонших нюансів змісту. З другого боку, є ще чимало суржикописців, бруднословів, клонів «Верки Смердючки», які задумали довести, чи що українці таки мають «мову дна», чи що «і ми, Химко, люди» — бо ж он російською «фенею» навіть їхні президенти говорять, а ми що, гірші?

Назагал, українська мова цнотлива, і словесна гидота в ній прищеплюється не без спротиву. Однак сьогодні найважливіша проблема буття нашої мови — це її функціонування у тих сферах, де вона в минулому як мова бездержавного народу не мала можливості розвиватися: у науці, техніці, юриспруденції, медицині, туризмі, спорті тощо. Неповнота національного життя породжує некомплектність лексичного фонду і стильової

розгалуженості мови, і навпаки — некомплектність мови обмежує повноту інформаційно-інтелектуального життя.

— Зрозуміло, що Росія і російська «п'ята колона» в Україні ведуть стратегічну лінію на маргіналізацію всього українського, що, за їхнім планом, має загубитися в петлях глобалізації. Де шукати додаткові ресурси для зміцнення української культури?

— Маргіналізація не є самоціллю. Вона призначена для того, аби «малороси», осягнувши свою нікчемність перед «міццю і величчю» Росії, самі себе засоромилися, як деякі народи Сибіру, і запрагли стати «більшосами», тобто росіянами, бо, крім усього іншого, в Росії немає кому воювати проти ворогів, особливо проти зовнішніх. А без них ця держава жити не може. Ще й року не минуло, коли ворогом № 3 там вважали Україну, до речі, свого офіційного стратегічного партнера.

З глобалізацією справа дещо складніша. Росія, хоч обскубана, але все ще імперія, а кожна імперія, як писав А.Тойнбі, прагне бути цілком самодостатнім окремим світом. Отож Росія задумала створити слов'янсько-православну євразійську цивілізацію, хоч її азійці не є ні слов'янами, ні православними. По-іншому вона зветься «руській мір», і його межі окреслюються межами російської мови, якою, за підрахунками імперських ідеологів, начебто розмовляє 288 мільйонів, або ж, більш вражаюче, «третина мільярда» осіб. Цікаво, хто належить до цього світу, якщо в РФ усіх «дітей різних народів» набереться ледь половина від цієї третини, і ще цікавіше, чому нині англійці, французи, іспанці, португальці не говорять про свої значно більші світи, окреслені їхніми мовами? А найцікавіше — чи вже, часом, не записана до цього світу ціла Україна? Бо людей із колишніх країн соцтабору, де примусово навчали російській мові, й іноземних випускників російських ВНЗ навраяд чи набереться на другу половину третини мільярда російськомовних. Отож, як виглядає, вся надія на Україну і Білорусь — треба остаточно їх зросійшити і знову «возз'єднати». Ну як без цього реалізувати архаїчну ідею російсько-православної глобалізації і як без них «руській мір» має встояти проти глобалізації американсько-англомовної?

Вийшла перша біографія шефа безпеки ОУН

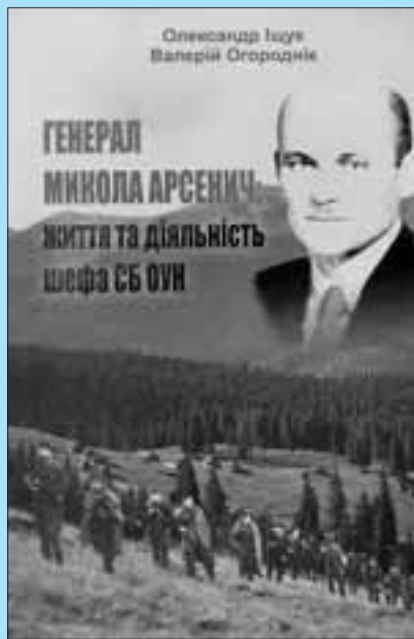
На основі розсекречених матеріалів із архіву СБУ написана біографія керівника Служби безпеки ОУН генерала Миколи Арсенича.

12 жовтня у Києві Центр досліджень визвольного руху презентував книгу Олександра Іщука та Валерія Огородника «Генерал Микола Арсенич: Життя та діяльність шефа СБ ОУН».

«Інформація про його особу, діяльність та фотографії старанно приховувала сама ОУН, а після загибелі Арсенича на зібраній НКВД папці з'явився радянський гриф «Совершенно секретно». Щоправда, і цю папку КГБ згодом спалив...» — розповідає один із авторів дослідження кандидат історичних наук Олександр Ішук.

Лише 2009 року під час розсекречення архівів КГБ історики отримали доступ і змогли віднайти в інших справах копії спалених документів зі справи Арсенича. І до 100-річчя від дня його народження ЦДВР та ГДА СБУ підготували це наукове дослідження.

«Тридцятирічний Арсенич створив службу безпеки, яка сім років обдурювала дві найсильніші спецслужби світу — німецьке гестапо і СД та радянське НКВД», — розповідає кандидат історичних наук Валерій Огородник, співавтор біографії.

Історик продовжує: «Микола Арсенич ніколи довго не затримувався на одній території і зі своєю охороною чисельністю 20 підпільників пересувався з одного району в інший, здійснюючи перевірку діяльності своєї мережі. Завданням СБ ОУН було посилити дисципліну, очистити підпілля від впливу ворожої агентури».

Шеф СБ майже ніколи не фотографувався, на сьогодні відомі лише п'ять його світлин, більшість з яких — ще зі студентських часів. Не залишилося власноручних записів Арсенича.

«Ця книга буде цікава не тільки історикам, але й спеціалістам із безпеки. Діяльність СБ ОУН уважно вивчали НКВД і гестапо, її аналіз публікувався в сучасних спеціалізованих російських виданнях у контексті боротьби Росії з чеченськими повстанцями», — розповів Володимир В'ятрович.

Служба безпеки ОУН творилася як необхідний контррозвідальний орган для захисту лідерів визвольного руху від репресивної політики польських спецслужб, гестапо і СД та радянських терористів. Особливо гострим питання про СБ стало після того, як агент-терорист НКДБ Павло Судоплатов убив Євгена Коновальця. Німецькі та радянські органи високо оцінювали роботу розвідки СБ ОУН, відзначали її всюдисущість, уміння своєчасно виявити необхідну інформацію, а в разі потреби — здійснити несподівані збройні заходи. СБ створила розгалужену мережу інформаторів та симпатиків серед українського населення, а тому своєчасно була поінформована про основні заходи окупаційної влади.

Прес-центр Центру досліджень визвольного руху

Володимир В'ятрович: «Регіонали» хочуть запровадити партійний підручник історії»

Історики застерігають Партію регіонів та «Єдину Росію» від спроб творення партійних історичних комісій та «єдиноправильних» підручників історії.

Депутат Державної думи Росії Сергій Марков заявив про необхідність створити на базі Партії регіонів та «Єдиної Росії» спільну комісію для вироблення «єдиного підходу до історії». Зі свого боку перший заступник глави Партії регіонів, спікер кримського парламенту Володимир Константинов заявив, що вирішення цього питання є історичним обов'язком влади.

Історик Володимир В'ятрович вважає, що заява Маркова — це спроба перекинути в Україну небезпечну російську практику підпорядкування історії інтересам однієї партії.

«Історія СРСР із сумнозвісним «Коротким курсом ВКП(б)» є свідченням загрозовості такої практики для і науки, і для держави, яка практикує таку політику», — наголосив науковець.

В.В'ятрович зазначив: «Дана ініціатива є черговою в ланцюгу задач базових елементів Української держави російським націоналістам: порушення територіальної цілісності через підписання «чорноморських угод», підготовка до ухвалення нового закону про мови, повернення корупції та русифікація в освіті».

«Я певен, — продовжує історик, — що академічна громадськість не допустить встановлення партійного контролю над наукою, повернення практики, коли дослідження здійснювалися «на виконання рішень з'їзду КПСС».

«ГОЛОВНЕ – БУТИ УКРАЇНЦЯМИ»

Ресурси для зміцнення української культури й цивілізації треба шукати в самих собі – в українцях України і світу. Гасло «опора на власні сили» або, в побутовому варіанті, «допоможи собі сам» ще ніколи не завело в глухий кут тих, хто ним керувався. «Без тебе Господь тебе не спасе», – кажуть теологи. Основний ресурс нашої культури – потужні, ще ніколи не використовані на всю силу творчі потенції українського народу – винятково талановитого, душевно багатого, з подиву гідними естетичними традиціями. Навіть на ярмах для волів українці вирізували красиві візерунки. А наш фольклор! А імена тих письменників, композиторів, режисерів тощо українського роду, якими пишаються інші культури, насамперед російська! Культура плідно розвивається в умовах свободи, повноти національного життя, яку може забезпечити тільки своя держава, керована людьми високого лету, які усвідомлюють, що піклуватися про культурно-цивілізаційне розкриття своєї нації – означає дбати і про все людство. Визначний учений Володимир Янів писав, що нашу інтелігенцію мали би захоплювати перспективи поєднання української емоційності з європейським раціоналізмом. Коли у нас сформується справжня національна еліта, ідея України як культурної наддержави не видаватиметься надто недосяжною.

– Ви запровадили до українознавства поняття «лінгвонаціології» та «мовного націоналізму». Що вони означають?

– Перше поняття я докладно розкрив у книжці «Україна: від мови до нації» (1997 р.) та в декількох розлогіх статтях. Йдеться про комплексну інтердисциплінарну науку, яка досліджує проблеми, спільні для націології та лінгвістики. Якщо казати спрощено, то це розгляд мовного буття нації від її виникнення до сьогодення. До сфери цієї науки входить і друге вказане Вами поняття. Назву для нього (термін) я перейняв із праць західних учених, а описав на основі українських реалій у статті «Іван Франко й український мовний націоналізм», опублікованій у збірнику «Нагуєвицькі читання – 2009: Іван Франко і парадигми соціально-гуманітарних наук початку ХХІ століття» (Дрогобич, 2010. – С. 195-227), та на сайті Dontsov.ua.

Націоналізм – явище складне, багатогранне. Є націоналізм інтегральний, всеохопний, цілісний і націоналізм, так би мовити, одновимірний – економічний, культурний, мовний тощо. Мовний націоналізм спрямований на захист і забезпечення процвітання рідної мови. Важливість його визначається важливістю мови у житті народу.

Мова має двійсту – матеріально-ідеальну природу, і тому вона пов'язана фактично з усіма зовнішніми (матеріальними) і внутрішніми (ідеальними) сторонами ества і буття нації: на мові тримається історична пам'ять народу, його фольклор, література, театр, релігія, ментальність, національний характер тощо; мова не лише віддзеркалює буквально всі сторони життя та історичні шляхи нації, її територію, клімат, культуру, цивілізацію, контакти з іншими народами тощо – вона є засобом творення світу нації, його самобутності, оберігання від духовної агресії, від розмивання чужими мовними світами тощо. Якщо народ утратив політичну чи економічну свободу, частину або й цілу територію, релігію предків, державність, якусь соціальну чи територіальну складову населення, він зберігає шанси на регенерацію. Якщо ж він утратив мову, то регенерація неможлива – народ розчиниться в іншому народі, стане його частиною. Приклад євреїв та ірландців, який наводять для заперечення цього, некоректний, бо євреї завдяки релігії юдаїзму ніколи не втрачали мови своїх праотців та пророків, а з ірландців англійці за 700 років так і не зуміли видушити їхню мову остаточно, особливо з їхньої пам'яті про неї. З мовного націоналізму, навіть якщо він виявляє себе лише у формі скромних вимог поневоленого народу, починається всякий інший націоналізм. Тут теж на початку стоїть слово. На жаль, поневолювачі це теж добре розуміють – перелюють, аби пересвідчитися, матеріали процесу над учасниками Кирило-Мефодіївського братства.

– Щойно Ви як літературний редактор випустили у світ книгу Дмитра Донцова «Літературна есеїстика». У чому полягає значимість цього імені і цієї книги?

– Редагування – це моя друга пасія після науки. Я редактор видавництва «Відродження» вже двадцять років,

звісно, на громадських засадах. Легші, сучасні твори доручаю опрацьовувати колишнім своїм студенткам-відмінницям, а І.Филипчука, Д.Соловєя, о. проф. П.Біланюка, Б.Лепкого, І.Франка, І.Вільде, Н.Королеву, П.Штепу та інших авторів такого рівня редагую сам. Бо треба зробити їхні тексти якомога доступнішими для нинішнього читача, інакше навіть і їх видавати, а водночас максимально зберегти мовний колорит і запаш епохи, коли писалися ці твори, шарм особистого стилю авторів, їхні мовні уподобання тощо. Це складна і суспільно відповідальна робота. Доводиться, наче крізь лупу, розглядати кожне слово, вираз, конструкцію. Не всі автори, відверто кажучи, аж надто дбали про рецепцію – як читач сприйматиме їхні старослов'янські, галицькі, бойкізми, жаргонізми, полонізми, богемізми, румунізми, не кажучи вже про цілі пасажі німецькою, італійською, іспанською, французькою, англійською, а особливо латиною. Все це треба перекласти, пояснити. А ці ж мови, крім латини, на місці не стояли і до нашого часу зробилися помітно інакшими. Деякі слова в них стали історизмами чи архаїзмами, інші змінилися семантично, конотаційно, частотністю вживання тощо.

Усе сказане стосується і текстів Д.Донцова. Але його твори дуже варті того, щоб над ними працювати. Від них віє оголеною правдою, пристрасністю, закличністю, лицарством, непоборною силою, безоглядною інтелектуальною відвагою. Вони змушують читача випростувати хребет, спитати себе: а хто я такий? Його публіцистичні твори подібні до ангела з мечем, що розсікає груди простого смертного, аби вкласти в них серце героя, борця, свідомого свого місця, призначення й обов'язку в житті. Природно, що Донцов не міг подобатися людям, які ніколи не були молодими, космополітам, лібералам, хруням-перевертням, колабораціоністам, псевдопатріотам: вони бачили себе у дзеркалі його текстів справжніми – фарисеями, слабодухами, корисливими обивателями, просто нікчемами. Як казав із подібного приводу А.Шопенгавер, «осел, дивлячись у дзеркало, не побачить у ньому відображення ангела».

Немає певності, що і літературна

есеїстика Донцова з блискучим, сказати б, вогненным аналізом творчості Т.Шевченка, І.Франка, Лесі Українки, В.Стефаніка, Марка Черемшини, О.Теліги тощо сподобається всім нинішнім фахівцям від літератури, проте вона, безперечно, припаде до смаку молодим літераторам і нелітераторам, бо ця есеїстика така ж вічно молода духом, як і ті твори, що їх досліджував есеїст. Публікація літературних есеїв Д.Донцова заповнює велику білу пляму в історії нашого літературознавства. Вони знову впливатимуть своїм змістом, думками, ідеями не лише на рецепцію творів письменників минулого, а й на сучасний літературний процес.

– Про що Ваша остання книга?

– Це наукова монографія під назвою «Двомовність в Україні: теорія, історія, мововживання». Обсяг – 775 сторінок комп'ютерного набору. Працював над нею понад 20 років і, спираючись на українську та світову науку, розглянув, здається, усе, що стосується цієї теми. А тема суспільно дражлива, тому я намагався бути максимально об'єктивним, хоча часом треба було стримувати себе від спокуси публіцистики: надто багато у науковому трактуванні мовного життя у минулому і сучасному Україні накопичено фальшіформі, напівправди і відвертої брехні. Що ж до теорії двомовності, то, як сказав у своїй посмертно опублікованій статті академік В.М. Русанівський, «проблема ця стерильно чиста, бо, крім посилок на тодішніх класиків марксизму-ленізму від М.Хрущова і до М.Суллова включно, ніяких теоретичних постулатів немає». Відомі ж своїм прагматизмом американці говорять, що немає нічого практичнішого за добру теорію. Тож найбільше довелося попрацювати саме над цією проблемою, вельми актуальною і життєво важливою для впорядкування за давніх негараздів, деформацій, насильницьких спотворень у мовному господарстві нашої держави. І в головах її громадян. Адже чия мова, того і влада. Навіть більше: «Держава – це мова», – як переконливо писав один французький інтелектуал ще 1751 року. Така засада завжди була – і нині є – добре відома губителям нашої мови – краще, ніж багатьом українцям.

Тепер головна моя проблема – знайти можливість якомога скоріше видати цю книжку. **ШТ**

Спорудимо пам'ятник герою

Одним з найбільших скарбів людини є її пам'ять про бачене, пережите, почуте в переказах та прочитане в блискавках підпільних летючок ОУН-УПА 40-50-х років минулого століття. Адже багато подій, неординарних постатей, керівників національно-визвольної боротьби ОУН-УПА, про яких йдеться в тих летючках, десятиліттями були невідомими, а документи про їх діяльність лежали в архівних сховищах московсько-більшовицького режису.

Про одного з таких героїв, який присвятив своє життя боротьбі за волю і незалежність України, Івана Прокопишина, 1924 року народження, сина Йосипа і Парасковії з села Мирного (Телячого) Підгаєцького району Тернопільської області йде мова. У сім'ї Й.Прокопишина було два сина, Іван і Григорій, які у 1941 році навчалися у Бережанській гімназії і були членами Юнацтва ОУН. У 1943 році Іван закінчив гімназію і повністю віддав праці в революційній ОУН як надрайоновий референт пропаганди, а в подальшому виконував найвідповідальніші доручення Тернопільського Крайового Проводу. У 1944 році Йосип і Парасковія Прокопишини емігрують у Західну Європу, згодом у США, а їхні сини Іван і Григорій залишаються повстанцями в ОУН-УПА. У 1949 році Григорій загинув на Бережанщині в бою з чекістами,

а Іван як надрайоновий Служби безпеки і зв'язку працює у південних районах Тернопільщини. У 1947 році трагічно гине Крайовий Провідник ОУН-«Поділля» Осип Безпалько-«Остап» і крайовим провідником ОУН «Поділля» стає Іван Прокопишин («Бурлан», «Модест», «Буря», «Прокіп», «Григорко», «343», «306», «579», «1516»).

Професійна постановка підпільної боротьби в ОУН-«Поділля», яка охоплювала терени Тернопільської і Хмельницької областей, де «Бурлан» мав чисельну підтримку патріотично налаштованої української громади, унеможливила намагання чекістів захопити живим або вбити невольником очільника Крайового Проводу ОУН-«Поділля» «Бурлана». Це сталося лише 5 листопада 1951 року, коли «Бурлан» у супроводі п'ятеро повстанців, переходячи з Крем'янецьчини Тернопільської області на Хмельниччину, стали на день постою в обійсті селянина Івана Радчука на хуторі Підболота села Темногайці Велико-Дедеркальського району Тернопільської області. Ця сім'я неодноразово надавала послуги повстанцям ОУН, але повстанці не знали, що дружина Івана Радчука Христя на той час вже була завербована КГБ і стала активною сексоткою. 6 листопада 1951 року Христя повідомила Велико-Дедеркальське КГБ, що в їхній хаті на горіщі перебувають

шість повстанців. Уже о 10-й годині 6 листопада обійстя І.Радчука було щільно оточене чекістами. У нерівному бою смертю хоробрих впали «Бурлан» і п'ятеро його друзів.

Громада села Мирного, де народився Іван Прокопишин-«Бурлан», та голова осередку Всеукраїнського Товариства політичних в'язнів і репресованих Богдан Манюк стали ініціаторами увічнення пам'яті свого односельчанина, славного сина українського народу. Вони планують спорудити йому пам'ятник на місці, де колись стояла батьківська хата Прокопишиних. Але фінансові можливості шановних ініціаторів вшанування пам'яті «Бурлана» змушують звертатися до небайдужих українців в Україні та за її межами з проханням надати посильну допомогу.

Пожертви на спорудження пам'ятника Іванові Прокопишину-«Бурлану» просимо надсилати на рахунок церкви св. Параскевії-Сербської села Мирного, Підгаєцького району Тернопільської області:

Р/р 26003055101174
МФО 338783
Код 21165248
ПАТ КБ Приватбанк.

Михайло БАКАНЧУК

ЛИЦАРЯМ ЧЕСТІ ПРИСВЯЧЕНО

«Вікном в історію» назвав появу енциклопедичного довідника «Рух опору в Україні: 1960-1990» дисидент, письменник Олесь Шевченко, один із тих, хто виступав на презентації цього унікального видання, що відбулася днями у столичному Будинку вчителя.

Зоряна НАГІРНЯК

Книжка вийшла у вересні цього року Ку видавництві «Смолоскип», упорядкована його засновником Осипом Зінкевичем. Це перший енциклопедичний довідник такої тематики, укладений на основі особистих спогадів учасників подій та унікальних архівних матеріалів, багато з яких раніше не друкувалися. Видання охоплює період від зародження дисидентського руху до здобуття незалежності України у 1991 році. Особливу увагу приділено феномену шістдесятництва, українському самвидаву та боротьбі за права людини в означений час.

Як зазначив у вступному і вітальному слові директор видавництва «Смолоскип» Ростислав Семків, цей довідник уже поцінований. Зокрема, він увійшов до списку найкращих 17 книжок України й отримав нагороду конкурсу «Найкращі книжки Форуму видавців у Львові 2010 року», а також має спеціальну відзнаку Міжнародного благодійного фонду «Україна-3000» — «Унікальна книга».

З одного боку, наголосив Р.Семків, це видання — спогад (статті, репортажі про шістдесятників, правозахисників і політв'язнів про їх участь в українському національно-культурному відродженні) і книга-свідчення для молодих,

які не пройшли цей шлях, а беручи приклад зі старших, здатні перейняти та примножити їхній досвід.

Звертаючись до присутніх у залі (а там були колишні шістдесятники, учасники українського національного-визвольного руху, колишні дисиденти, політв'язні, учасники Руху опору інших національностей, а також — молодь), Осип Зінкевич зазначив, що це книга для нашого народу, який пережив усі страхоття і поневіряння більшовицького терору. Він подякував усім авторам, що займалися вивченням правозахисного руху в Україні, досліджуючи архівні матеріали, які зберігаються у Музеї-архіві і документальному центрі українського самвидаву при видавництві «Смолоскип» у Києві. «Наше видання — це зусилля однодумців: хтось працював над первісним варіантом, хтось доповнював ці статті, інші — працювали з бібліографією. І намагались зробити усе оперативно», — зауважив Осип Зінкевич.

«Виданий довідник — це історія України, але водночас і наше майбутнє», — наголосив член редакційної колегії, дослідник та колекціонер українського самвидаву Григорій Панчук із Бельгії. Значна частина джерел, на які спиралась автори, є важкодоступною для сучас-

ного дослідника, адже охоплено і вітчизняні, й діаспорні, й західні джерела, а також раніше не опубліковані тексти й фотографії, надані особисто людьми, які брали участь у Русі опору по обидва боки океану.

«Ця книжка — так би мовити, перший крок, планується на найближчий час двотомне видання такої тематики», — зазначив молодий дослідник, кандидат філологічних наук Олесь Обертас, який теж працював над вміщеними статтями.

Долі на тлі історії... Свої думки з приводу виданої енциклопедії висловили

колишні дисиденти, політв'язні Євген Сверстюк, Іван Гель, Володимир Сіренко, Герой України Левко Лук'яненко, письменник Михайло Косів, дружина В'ячеслава Чорновола — Алена Пашко та інші.

Це добре, що довідник містить не тільки бібліографічні дані окремих діячів, інформацію про їхні твори, а й докладну бібліографію творчості учасників Руху опору, політв'язнів і репресованих, спогадів і статей, відгуків іноземної преси.

На жаль, видання не можна назвати бездоганним. Були зауваження у виступах промовців щодо вибору вміщених персоналій, систематизації поданого матеріалу, окремих прикріп неточностей, які обов'язково будуть враховані, як зауважили видавці, при перевиданні довідника.

Та хай там як, усі присутні визнали незаперечним той факт, що книжка — унікальна, потрібна і стане у пригоді усім, хто цікавиться новітньою історією боротьби українського народу за Незалежність.

А на завершення — літературно-музична композиція. Душу проймали пісні у виконанні народної артистки України Ніни Матвієнко, Тараса Компаніченка та його гурту «Хорея козацька», авторський твір Ярослава Джуся, вірші В.Стуса, Г.Кочура, С.Караванського, Б.Антоненка-Давидовича та інших у виконанні молодих читців. А пісня-гімн «Ой, у лузі червона калина» зазвучала як символ невсипущості людської пам'яті й незнищенності українського народу. Його вічності. **ШП**

Григорій Гібляк-«Гонта»

З трьох братів Гібляків, більші відомі під псевдонімами «Сагайдачний», «Гонта» і «Свист», двоє полягли за волю України, а третій як командир рейдувального відділу УПА опинився на чужині, де жив і помер під прибраним прізвиськом. Нижче поведемо мову про старшого булавного УПА «Гонту».

Григорій Федорович Гібляк народився у 1923 році в с. Смереків Жовківського району Львівської області. Там закінчив 5 класів народної школи. У часи німецької окупації від 1942 р. служив два роки в українській поліції, отримавши таким чином військовий вишкіл. Звідси у 1944 р. дезертував і вступив до сотні УПА «Довбушанка» командира «Гзимса» («Вітра»), яка діяла у Жовківському повіті. Коли відділ був розбитий, перейшов у сотню «Комарі» командира «Монети», де служив у польовій жандармерії. У тому ж таки році перейшов у сотню «Холодноярці III», де займав пости ройового, чотового і заступника командира сотні. Отримав ступінь виступа УПА.

Курінь «Холодноярці» оперував у лісах на північний захід від Львова, часом рейдували навколо міста, а у квітні-травні 1945 р. — на Західне Закарпаття. У серпні того ж року «Гонту» призначили командиром першої чоти сотні «Холодноярці I», на чолі якої стояв його брат, ст. вист. Роман Гібляк-«Сагайдачний».

Своїми командирами «Гонта» характеризувався як дуже відважний, бойовий, дисциплінований, характерний, улюблений своїм вояцтвом. У червні 1945 р. рій повстанців під командуванням Г.Гібляка під с. Журі на Жовківщині зробив засідку на енкаведистів, які верталися з боку с. Поляни. У результаті обстрілу підводи вбито двох і поранено ще двох облавників. 15 липня такими з силами «Гонта» в засідці біля с. Нової Скваряві Жовківського району ліквідував двох енкаведистів та спалив автомашину, якою вони їхали. У середині жовтня 1945 р. рій на чолі із чотовими «Зрубом» та «Гонтою» роззброїв кілька «стрибків» у с. Костеві біля Куликова, підібравшись до них під маркою більшовиків, які привели поранених «бандерівців». Здобуто п'ять рушниць, набої та гранати.

Наприкінці жовтня командир ТВ «Розточчя» бул. Юліан Саяк-«Тімш» призначив Г.Гібляка командиром сотні «Холодноярці III»,

яка на той час була розчленована на малі групи по селах. «Гонта» почав збирати стрільців у єдиний відділ.

3 листопада 1945 р. він відлучився з місця постюю сотні та подався разом із кількома стрільцями до куща «Явора» для налагодження зв'язку.

Вечері наступного дня у селі Новій Скваряві біля Жовкви райвідділ НКВД із залученням солдатів 17 бригади внутрішніх військ проводив операцію, отримавши агентурні дані про перебування тут бандерівців. На засідку енкаведистів о 21-й годині натрапив «Гонта» зі стрільцями. Він перший побачив ворога і почав стріляти. Бій тривав понад 15 хвилин. У результаті Г.Гібляк загинув, а поранені бунчужний сотні Константин Дзюра-«Грім», стрільці «Гриб», «Дорош» та «Вишня» змогли відв'язатися від ворога. Стрілець «Задорожний» вийшов із бою неушкодженим. Під час перестрілки був поранений єфрейтор внутрішніх військ НКВД. У вбитого «Гонти», який був у формі червоноармійця з погонами старшини, вилучили автомат, пістолет, дві гранати та польову сумку з документами. Тіло ворог забрав до райцентру.

Замість «Гонти» відновити відділ «Холодноярці III» призначили ст. вист. Володимира Зубчика-«Зруба», уродженця селища Дарниці під Києвом (тепер район столиці).

Наказом штабу Воєнної округи «Буг» ч. 21 від 5 вересня 1946 р. «Гонта» підвищений до ступеня старшого булавного з датою 3 листопада 1945 р.

Старший брат Григорія Гібляка-«Гонти» — ст. бул. «Сагайдачний» (1921 р. н.) — надалі діяв в УПА на Жовківщині, а відтак на Яворівщині та Любачівщині, а у 1947 р. на чолі відділу «Переяслави» перейшов рейдом через Чехословаччину на Захід, де мешкав під іменем Роман Боднар і помер у 2002 році. Інший брат, Микола (ст. вист. «Свист»), дуже добрий повстанець, душа товариства, загинув 21 листопада 1947 р. у с. Мокротині біля Жовкви.

Кому відомі подробиці життя та діяльності Григорія Гібляка, його братів, відділу «Холодноярці» та діяльності ОУН і УПА на Жовківщині, просимо писати на електронну адресу mtz@ukr.net або на адресу редакції.

Володимир МОРОЗ

Міжрегіональна акція центру Донцова

7-8 жовтня керівники науково-ідеологічного центру імені Дмитра Донцова Петро Іванишин та Олег Баган здійснили низку культурологічних акцій в м. Ужгороді. Насамперед це було пов'язано із шануванням імені визначного закарпатського поета Петра Скунця (1942-2007), про творчість якого Петро Іванишин написав дві ґрунтовні монографії «Петро Скунець. Силует митця на тлі епохи» (1999) та «Поезія Петра Скунця (Художнє вираження національно-духовної ідентифікації ліричного героя)» (2003).

У центральній міській бібліотеці Ужгорода відбулася зустріч із численними представниками громади та культурної еліти краю, а водночас аналітичне та емоційне обговорення унікальної постаті митця. П.Іванишин виступив із доповіддю, в якій всебічно висвітлив значення П.Скунця як поета високої ідейності, духовної глибини, патріотичної стійкості, художньої довершеності. Дружина П.Скунця Олена Скунець та перша вчителька поета щиро подякували дрогобицькому науковцеві за найкращі книжки про чільного закарпатського письменника. Учасники зустрічі неодноразово відзначили, що саме інтерпретація професора П.Іванишина увиразнила актуальність спадщини П.Скунця. Схожу високу оцінку дали також і студенти Ужгородського національного університету, перед якими вчений виступив наступного дня з відкритою лекцією.

8 жовтня Олег Баган презентував в Ужгородському університеті низку видань науково-ідеологічного центру ім. Д.Донцова і видавництва «Відродження», які сьогодні успішно поширюються Україною і зайняли своє культурологічне місце в читачьому просторі. Центральною подією презентації стало обговорення тому вибраної літературної есеїстики Дмитра Донцова, яка маніфестує широкий комплекс ідей та культурно-естетичних концептів націоналізму.

Того ж дня Олег Баган та Петро Іванишин стали головними учасниками культурологічного «круглого столу» на тему «Сучасні українські література і критика: оцінки і тенденції» (модератор — О.Баган) — в якому взяла участь група зацікавленої інтелігенції. Акція виявила гостроту поставлених проблем, як-от: світоглядний хаос у культурі як причина нівеляції справжніх вартостей; наступ цинізму в сучасній культурі; постмодернізм як новітній політичний метод псевдохудожнього фальшування дійсності в інтересах лібералістичної ідеології; частий брак наукових критеріїв художності в сучасній літературній критиці; відсутність ідейно позиційованих культурних часописів тощо.

Окрім того, дрогобицькі науковці дали низку інтерв'ю закарпатським ЗМІ, виступили в прямому ефірі і записали передачу на телеканалі «Тиса», вклонилися могилі Петра Скунця. Була продумана програма культурницьких заходів із видавництвом «Гражда» (директор Іван Ребрик) та кафедрою української літератури Ужгородського університету (завідувач Валентина Барчан).

Іван МАРОЧКАНИЧ,
науково-ідеологічний центр ім. Д.Донцова

ХТО КОМУ ПОВИНЕН ВИБАЧАТИСЯ?

Дню, який в Україні прийнято відзначати як роковини створення УПА, свята Покрови та українського козацтва, інтернет-видання «Левий берег» присвятило статтю досить відомого, за його власним визначенням, «галіцького патріота» Володимира Павліва. У статті під назвою «Коли УПА извинится перед «западєнцями»?» автор, зазначаючи, що заходи вшанування УПА нібито не підтримує достатня, на його думку, кількість людей, заявляє, що «уцілілі ветерани та їх молоді прихильники» повинні вибачитися перед жителями Західної України за страждання, які ті витерпіли в часі цього військового конфлікту.

Володимир МАРТИНЮК

Далі Павлів наводить як приклад слова одного з лідерів Варшавського повстання Сцібора Рильського, де він вибачається перед варшав'янами за жертви, які ті понесли. Одразу виникають питання, а хто і за що має вибачитися — не вже нащадки і родичі учасників боротьби УПА, які складають у Галичині переважну більшість, самі перед собою?

Хто має вибачитися, якщо всі очільники загинули, а ті хто дожив, тоді були лише простими бійцями? Адже лідерів УПА вже давно не залишилося в живих, немає організаційних структур, які би могли мати моральне право виступати від імені полеглих керівників повстанського руху. А нещодавно помер і останній з причетних до керівництва УПА — Василь Кук, за життя якого таке питання ні у кого не виникало.

За що врешті повинна вибачитися УПА? За те, що не скорилася? Чи, може, за звірства перевдягнутих в однострої УПА загонів НКВД, так званих «псевдобойок», і цим «вибаченням» взяти на себе їх вину?

Чи, може, за ті звірства НКВД, які вони чинили у своїх власних одностроях?

Адже є офіційні радянські дані, що від рук УПА загинуло лише 17 тисяч осіб, у той час як загальні втрати Західної України того часу перевищують мільйон.

Хто перед ким повинен вибачитися, якщо в більшості сіл Західної України переважна частина жителів є родичами тих же членів УПА?

І ще — де хто бачив випадки, аби радянські чи польські партизани перед

кимось і за щось вибачилися? То чому це мають робити саме українці?

Реальне прощення завжди взаємне. Поки що ніхто з опонентів УПА навіть не думає за щось вибачитися, а все це були опоненти озброєні. А ж зовсім не проти, аби коваки вибачилися за моїх родичів (і з ними ще за кілька сотень осіб), спалених ними у церкві села Нивиці. Не проти, аби німці покалися перед моїми родичами, закатованими в Освенцімі. Не проти, аби покаялися і «советські». Але ніхто з них не поспішає цього робити — вони лише активно «звинувачують». А пан Павлів їм підігрує...

А західні українці не потребують вибачення, тому що вони самі були частиною УПА. Ті, хто навіть і мав до того якісь підстави, давно примирилися, їх самих вибачило життя — через шлюби, спільних дітей тощо. Ті, хто «стукали» в ті часи чи були «стрибками», соромилися зізнаватися в цьому навіть за часів Хрущова і Брежнєва. Дуже багато з них виїхали ще за часів СРСР, спилися і маргіналізувалися, решта знайшли порозуміння з більшістю. Ніхто не має права нікого судити — їх засудило життя, їх пристали люди.

Гадаю, одним із найбільших «злочинів УПА», за який вона повинна «покаятися», було, звісно, недопущення поширення на Західну Україну технології «голодових репресій» у 1946-1947 роках. Більше того, значна частина українців Сходу і навіть Півдня вижила завдяки тому, що члени родин і просто ходоки за харчами відправлялися на «затероризовану» Західну Україну.

Так, УПА треба «вибачитися» перед послідовниками діла продзагонівця Ізєра Табачника (діда нинішнього міністра Табачника), які набралися неабиякого страху, коли, згідно з директивами «партії і правительства», намагалися в ці роки «зачищувати» Західну Україну від продуктів харчування...

УПА врятувала тоді від страшної голодної смерті не тільки галичан, волинців, буковинців і закарпатців, але ще й значну частину жителів Центральної, Східної та Південної України. Врятувала не тільки можливістю вивозити продукти, але страшною для комуністів загрозою поширення збройного руху на Схід — слава Богу, тамтешні фронтовики ще не забули, як треба стріляти...

Додам ще, що в ті роки смертність від голоду на Сумщині була чи не найменшою в усій Східній Україні. Причина проста: до 1948-1949 років там діяли кілька невеликих, але активних загонів УПА. Так ось, ці невеликі загоны дуже ефективно зупинили конфіскацію хліба і харчів у своїх районах — регулярно нападали на склади конфіскованого зерна і роздавали його людям.

Бо штучний голод — то «високе мистецтво», і як таке воно не зносить стрілянини, хоча б тому, що голодні смерті з'являється більш достойна альтернатива — смерть зі зброєю у руках.

З розповідей старших я часто чув про якихось «американців» — це люди, які ходили по селах, вимінювали, випрошували, просто крали їжу та живність з городів та подвір'їв. Розповіді про них були колоритні, трохи насмішкваті, але абсолютно беззлості, хоча в нас вони вкрали свиню і з'їли її у своєму таборі в лісі. Коли трохи підріс, то почав виясняти, що ж то за «американці». Виявляється, ними були голодуючі із Східної України. Західні українці назвали їх «американцями», тому що офіційна пропаганда тоді оглушливо волала про важке життя і голод у США, і місцеві жителі сміялися, що то до них приїхали американці. Хоча й були невеликі розповіді — одного разу прийшов чоловік із маленькою дівчинкою, попросив поїсти, їх нагодували, і чоловік помер — бо просто давно не їв. Дівчинка зосталася в тому селі...

Звинувачуючи ж УПА у тому, що нібито вона винна у виселенні 160 тисяч українців в часі так званої операції «Вісла», Павлів просто цинічно перекручує історичні факти — якби не УПА, то депортація українців для освоєння «звільнених від німців» земель Пруссії та Сілезії почалася би набагато раніше. Переселення польських українців в Україну і завойовані німецькі землі велося вже з 1945 року, інша річ, що це переселення зривалося організованим збройним опором УПА.

Операція «Вісла» стала можливою лише тоді, коли полякам і їх радянським союзникам вдалося послабити збройний опір УПА, роздробивши в запеклих боях найбільші і найактивніші підрозділи, які на той час, як це не дивно, вже діяли у тісній взаємодії із залишками етнічно польських антикомуністичних партизанів — Армією Крайовою та Батальйонами Хлопськими. Тобто це виселення стало можливим лише після повного придушення антикомуністичного збройного опору у Польщі.

Павлів не приховує своєї мети, заявляючи, що таке «вибачення» допоможе «западєнцям» зрозуміти, що та боротьба і страждання були не заради свободи, а «во імя реалізації сомнітельних ідей некоей націоналістической організації і єво вооруженних подразделений».

Тобто мета статті Павліва не тільки в прищепленні комплексу вини українцям за все, що б тільки сталося, — вона більш далекосяжна і націлена на руйнування героїчного ідеалу українців, їх деморалізацію і зневіру. Це намагання дискредитувати ідею активного (аж до збройного) опору серед українців та спроба переконати обивателя, що боягузливий, холуйкуватий до всякої чужої влади «тихий піскар», це щось добре і, можливо, престижне. І що герої — не вояки УПА, а вони — боягузливий і продажний «хруні».

Це схоже на початок нової пропагандистської компанії, і ми ще почнемо різноманітні переспіви на цю тему і побачимо, як з пана Павліва почнуть робити «національний світоч» та «моральний авторитет». Але чи вдасться зробити «кулю» з того, що до цього зовсім не дається? **ШП**

На сході — ОУН

З нагоди минулого дня Покрови Пресвятої Богородиці, що відзначається і як день українського війська та свято УПА, в Свято-Дмитрівському катехитично-пастирському центрі відбулася презентація колективного збірника «Діяльність підпілля ОУН на Сході України», виданого 2010 року Східноукраїнським дослідницьким центром «Спадщина» в Дніпропетровську.

Збірник представляли автори двох статей: В'ячеслав Труш із міста Лозової на Харківщині (стаття «Діяльність ОУН (б) на Харківщині») та Олександр Добровольський з Донеччини (стаття «Українське відродження на Донбасі в роки Другої світової війни»). Працю присвячено пам'яті передчасно померлого історика Дмитра Куделі з Дніпропетровська.

У своїх виступах В'ячеслав Труш і Олександр Добровольський розкрили багатство архівних матеріалів про активну діяльність Похідних груп ОУН і націоналістичного підпілля на теренах Східної України. Вони спростували міф про відчуженість східноукраїнських земель від визвольної боротьби УПА та діяльності ОУН. З болем Олександр Добровольський розповів, що під час німецької окупації на терені Донбасу діяло більше українських шкіл, ніж у незалежній Україні. Відбулася жвава дискусія, започаткована виступом харківського краєзнавця Владислава Проненка. Книгу можна придбати в крамниці Свято-Дмитрівського храму м. Харкова (Полтавський шлях, 44).

Прес-служба ХПС УАПЦ

У Корчівці споруджено пам'ятник Дмитру Соколовському

Волинський отаман Дмитро Тимофійович Соколовський народився 23 жовтня 1894 р. в с. Горбуліві Радомишльського повіту нині Черняхівський району Житомирської області. У повстанському русі брав участь його брати — Олекса, Василь, Степан, сестра Олександра (отаманша Маруся) та батько Тимофій. 1919 року Дмитро командував повстанською бригадою, склад якої у час розквіту становив вісім тисяч козаків. Загинув отаман під час наступу українського війська на Київ — коли московська комуна тікала у свою Совдепію. Загинув від руки зрадника. Трагедія сталася 8 серпня 1919 р. у рідному селі. Похований на кладовищі села Корчівки.

Місце вічного спочинку Дмитра Соколовського зберігалося в таємниці 90 років. І ось 17 жовтня на цвинтарі с. Корчівки Черняхівського району Житомирської області урочисто відкрито ошатний пам'ятник.

Меморіальний мітинг відкрив Аркадій Янович, сільський голова с. Сліпчинці, до сільради якої належить Корчівка. У вшануванні отамана взяли участь герої України Левко Лук'яненко, голова Радомишльської районної ради Олександр Ткачук, борець за волю України Василь Овсієнко, заступник голови Національної спілки письменників України Василь Шкляр; автор книжки про Марусю Соколовську Кость Завальнюк, бандурист Олександр Гончаренко, отаман Вінницького полку ім. Івана Богуна Володимир Воловодюк, заступник голови СОУ Євген Лупаков, представник Чорних запорожців Олександр Стець, Орест Стець, Василь Ільчишин, поет Володимир Кубилінський, учень Горбулівської школи Максим

Войтенко, онучки отамана Василя Соколовського Ліза і Ніна Соколовські, онук повстанського священика Степана Соколовського Леонід Сколовський із дружиною Іриною, правнуки отамана Василя Соколовського Валерій Соколовський та Андрій Соколовський, який прибув на вшанування з Парижа.

Освятити пам'ятник отець Василь (УПЦ КП). Вів меморіальний мітинг Роман Коваль.

Основні організаційні турботи лягли на плечі краєзнавця Якова Грищука, голову Пошукового загону Овруцького сільськогосподарського професійного училища № 35. Саме йому належить головна заслуга відкриття пам'ятників — родині Соколовських у Горбуліві 5 вересня і Дмитрові Соколовському 17 жовтня в Корчівці.

Спонсорами монументів стали старовіри з м. Хмельницького та баптисти Закарпаття. Пожертви на побудову пам'ятника в Корчівці склали також Олександр Ткачук, голова Черняхівської районної організації УНП Наталія Ковшева, голова Житомирської обласної організації партії «За Україну» Валерій Колосівський, письменник Василь Шкляр та скульптор Петро Лантух, а Левко Лук'яненко та Василь Овсієнко подарували бібліотеці с. Сліпчинці, горбулівській школі та козацьким організаціям книги патріотичного змісту. Віктор Уколов, народний депутат України від партії «Батьківщина», подарував футбольній команді горбулівської школи комплект футболу, білизи, гетрів, футбольних м'ячів та рукавички для воротаря.

У відкритті пам'ятника взяли участь делегації історичного клубу «Холодний Яр», Пошукового загону Овруцького сільськогосподарського професійного училища № 35, УНП, партії «За Україну», Вінницького козацького полку ім. Івана Богуна, Черняхівської паланки МГО «Козацтво Запорозьке» на чолі з Олегом Шевцовим, Житомирської організації Українського козацтва на чолі зі Святославом Василенком.

Після урочистостей Ліза Соколовська запросила всіх учасників на поминальний обід у Горбулів — родинне село отамана, у школу, де він колись працював учителем.

Організаторами вшанування були пошуковий загін Овруцького сільськогосподарського професійного училища № 35, історичний клуб «Холодний Яр» та родина отаманів Соколовських.

Історичний клуб «Холодний Яр»

ЖІНКА, ЩО ПЕРЕМОГЛА

Зорганізована під егідою Міністерства культури й туризму України, Національної спілки художників України та її київської організації, ця виставка, відкриття якої 9 вересня відбулося у виставкових залах Центрального будинку художника в Києві, справді не залишить нікого байдужим. Бо це виставка радості й перемоги — попри всі життєві перипетії, перешкоди та випробування, яких не бракувало й не бракує нині.

Наталка ПОКЛАД

В експозиції представлені високого художнього рівня живопис, графіка й стрій надзвичайно цікавої мисткині, нашої сучасниці — Людмили Семикіної. Інтригує не лише те, що вона належала до когорти відважних шістдесятників, які виставили свою програму: людська, професійна, громадянська й національна совість; була близькою подругою таких дражливих для тодішньої влади осіб, як Алла Горська, Галина Севрук, Микола Плахотнюк, В'ячеслав Чорновіл та багато інших, тож свого часу її — звісно, виятково з політичних мотивів — кілька разів виключали із творчої спілки. Людмилі Миколаївні випало пройти обструкцію, замовчування, шантаж (бо відомо: що талановитіша людина, то більше вихорів-спокос навколо неї закручується), проте рук вона не покладала, мистецької планки для своїх робіт не знижувала, притомності духу не втрачала і головної істини для митця — «Творчість — це відповідальність» не забула.

Тоді, на початку 1970-х, вона не підписала «Листа творчої інтелігенції» — Євген Сверстюк остеріг, хоч до неї кілька разів підходили із Гельсінської спілки з проханням підписати, тому, каже тепер художниця, «лишилася шити стрій, а не плести авоськи десь у Мордовії».

Її живопис чекав 50 років, аби нарешті народитись-озватись. Пейзажі, натюрморти, портрети... «Може, хтось напише Полісся краще за мене, але мені воно особливо дороге, бо рятувало в скруту. Природа завжди чекає людину, — слухаймо її», — каже пані Людмила.

Коли заарештували В'ячеслава Чорновола, вона буквально за кілька хвилин вихлюпнула свій душевний стан у портрет Христа: темне тло, нечіткий контур і виразні, стражденні, всезнаючі очі...

Загалом починала як живописець-графік. Уникла натуралізму і прекрасно володіє кольором. А в 1960-х, у роки так званої відлиги, — раптом творчий спалах: пошук нового, пошук коренів, пошук правди... Зрештою, ті 10 років для нашої культури — як ціла епоха. Саме в 1960-х Людмила Миколаївна звернулася

до образів-строїв, що тепер так промовисто говорять до нас. Ними висловлювала свою ностальгію, свою мрію-надію, у них втілила таке завжди актуальне почуття гідності й певності, готовність відстояти рідну землю. «Господарка високого замку», «Господарка Мідної гори», «Князь Тетерів»... А ще — скіфська тема... У цих роботах, у образах-строях виразила дух, а не зовнішність. Не була ні швачкою, ні модельєркою — творячи костюми, зверталася до втраченого часу і вибудовувала та й нині вибудовує свій світ, інший, ніж маємо. Це за межами моди, це мова ХУДОЖНИКА, текстильна пластика. Проникаючи в минуле, творила костюми для багатьох історичних фільмів. А скільки жінок у тих 1960-х — 1970-х ходили у прекрасних свитах «від Семикіної»! Нині ж удостоїлись її талановитих рук щастить одиницям: сили вже не ті.

Невисока, худенька, зграбна жінка-загадка, що так опоетизувала і возвеличила

Красу й Силу. І то не якусь абстрактну, зайшла, а оту нашу, українську, предковічну, з якої усе постало, але яка тепер так чомусь здрібніла і тому болить. Життя мисткині — не як втеча, а як бунт, як урок прямостояння: без галасливих трибун і дешевої патетики, всупереч усьому. Дивись на її роботи, в яких стільки світла й величі, впертості й знання, і мимохіть розпрямляються плечі, і в душі озивається віра в те, що корінь, хоч затрунений і потоптаний, — живий: він вхопить небесної вологи і ще забубнявіє пагонами, і дасть буйну поросль (очі її героїнь — як лазери, читають долу — й очищають). І будиться приспана пам'ять — про наше цілоще джерело, яке поїло півсвіту. А Людмила Миколаївна, хоч мікрофони на відкритті експозиції чомусь працювати препогоно, пообіцяла вщерть переповненому людським залові незабаром окрему виставку своїх строїв — і то буде, сподіваюся, наше спільне велике свято. **ШП**

Магія хрестинних пісень

В українській фольклористиці такого видання ще не було. Нарешті у Львові нещодавно побачила світ довгоочікувана книжка «Хрестинні пісні» в упорядкуванні Ганни Сокіл.

Тематика обрядів, пов'язаних із народженням дитини (родини, хрестини), ще не достатньо у нас вивчена. Хоча відомі окремі дослідження учених-фольклористів З.Кузель, І.Франка, М.Сумцова, а також Н.Гаврилук, С.Гвоздевич і І.Сокіл. Мало хто знає і пісні, які виконувалися на родинних і хрестинних, пов'язаних з певними ритуалами. Записано цих пісень небагато, і є вони епізодично у збірниках П.Чубинського, Я.Головацького, Ф.Колесси, К.Квітки.

Тому поява такого збірника — подія у фольклористичній науці. Книжка вміщує 149 пісень, упорядкованих за тематикою. Назву розділи: «Народина. Величання юваля (журавля) як творця»; «Величання бабусі, породіллі, немовляти»; «Величання господарів і гостей-кумів». Останній розділ «Куми, їхні стосунки» вміщує пісні, що побутують у сучасному фольклорі як жартівливі, такцюзальні чи сороміцькі.

У новому виданні репрезентовано записи різних збирачів із різних регіонів України. Якщо взяти до уваги сучасний територіальний поділ, то найширше представлена

Львівська область (Жовківський, Яворівський, Мостиський райони), Тернопільська, Закарпатська області, менше — Київська, Чернігівська, Волинська, Житомирська, Івано-Франківська. Майже немає записів із Полтавщини, зі Слобожанщини, з Південної України. І це тому, що ареал побутування таких пісень був дуже обмежений, переважно це північний захід України.

У передмові Ганна Сокіл уперше в українській фольклористиці ґрунтовно дослідила хрестинні пісні в системі жанрів обрядового магічного фольклору (зокрема, їхній зв'язок із весільними піснями), жанрову специфіку, систему образів і символів, зв'язок із прадавніми уявленнями про народження людини, а також сферу побутування, обставини і час виконання, історію збирання та дослідження цих пісень. Щодо жанрових особливостей, то автор виокремлює серед них пісні величально-побажальні, гумористичні, застільно-бесідні. Ганна Сокіл дослідила і символи, що є в піснях, зокрема світового дерева, коваля, журавля, морозу тощо.

Цей збірник не тільки має філологічну вартість (вивчення особливості говірки різних регіонів, розмаїття мелодій), а й допоможе повернутися до народних джерел, відродити традиційні українські звичаї та обряди.

Віра ДИМКЕВИЧ

Наша воля — їхня кров!

14 жовтня у Чернігові відбулася велелюдна хода, присвячена святу Покрови, Козацтву, річниці створення Української Повстанської Армії. Захід розпочався від площі біля торговельного центру «Мегацентр» і закінчився біля храму св. вмч. Катерини. «Бандера, Шухевич — то наші герої, вони воювали за нас із тобою!», «Наша воля — їхня кров!», «Революція!» — скандували учасники акції. Над колоною майоріли жовто-блакитні та червоно-чорні прапори.

Як відомо, на Чернігівщині під час Другої Світової війни діяли відділення ОУН, чимало чернігівців брало участь і в діях УПА. Так у бою під Гурбами (квітень 1944 р.) між військами НКВД і силами УПА чи не основну роль зіграли колишні червоноармійці з Чернігівщини та Сумщини — «сотня Кузьмука», які, знищивши декілька танків, прорвали оточення військ НКВД. У результаті українські повстанці вийшли з оточення.

Олександр ЯСЕНЧУК

Вітаємо з ювілеєм!

Галицька Станиця Львівського Крайового Братства Ветеранів-Вояків ОУН-УПА ім. генерала Романа Шухевича — Тараса Чупринки щиро вітає Голову Братства Дмитра Миколайовича ГУМЕНЮКА з 85-річчям і бажає:

*Міцного здоров'я, незламного духу,
Крицевої Віри й Надії в добро.
Хай Бог посилає Вам довгого віку
І цастям всіміхається Ваше чоло.*

За дорученням і проханням
Володимир КОПЕЦЬ,
станічний Галицького району м. Львова;
Марія ГОРНА,
секретар станиці

ШЛЯХ ПЕРЕМОГИ

Київ • Лондон • Мюнхен • Нью-Йорк • Торонто

Засновник ТОВ «Українська Видавнича Спілка»

Директор: Максим Макар admin@yaruslava.kiev.ua

вул. Ярославів Вал, 9, а/с 276, м.Київ, 01034, Україна

Тижнева всеукраїнська газета

Головний редактор: Віктор Рог
tel +38 (044) 279-81-33 rog@yaruslava.kiev.ua

Інформаційний відділ: Ганна Філічева
tel +38 (044) 278-63-49 press@yaruslava.kiev.ua

Відділ розповсюдження: tel/fax +38 (044) 279-41-22

Технічний відділ: Оксана Сванідзе
+38 (044) 279-80-86 oksana@yaruslava.kiev.ua

Редакція залишає за собою право скорочувати та редагувати статті. За достовірність газетних публікацій несе відповідальність автор.

Матеріали подані в редакцію, не повертаються і не рецензуються.

При передруку посилання на газету обов'язкове.

Редакція не завжди згідна з думкою автора.

Листування з читачами тільки на сторінках часопису.

Свідоцтво КВ № 2157 від 16.09.1996

Передплатний індекс — 30504

Друк: ПП Макар ММ

Друк офсетний. Зам. 20/10

Загальний наклад — 10000

ISSN 0488-6860

